

Year 1-2-3: Okumayı Sevmek, Temelleri Atmak

Year 1, 2 ve 3, çocuğun okuma, yazma ve sayılarla gerçek bir ilişki kurduğu yıllardır. Year 1'de **phonics** ile okumayı çözer, Year 2'de akıcı okumaya geçer, Year 3'te KS2'ye (junior yıllar) başlar. Bu yıllarda kazanılan okuma sevgisi, sonraki tüm yılların temelidir. Bu rehber, her yıl bu sınıflara geçen ailelerin bu dönemi sakın ve keyifli geçirmesi için hazırlandı.

Bu rehberi nasıl kullanmalı?

- **Herkes için:** "Evde okuma", "Türkçe" ve "Ay ay kontrol listesi" bölümleri üç yıl için de geçerlidir.
- **Year 1:** "Phonics ve Phonics Screening Check" bölümüne bakın (Haziran).
- **Year 2:** "Year 2: KS1'in sonu" bölümü; phonics tekrarı gerekiyorsa Haziran.
- **Year 3:** "Year 3: KS2'ye geçiş" bölümü; ayrı bir junior okula geçiliyorsa başvuru Year 2'de yapılır.

"Başarı, dünden daha iyi olmaktır." — Anonim

Her çiçek kendi zamanında açar

Bir bahçedeki çiçeklerin hiçbiri birbirine benzemez. Kimi baharın ilk günü açar, kimi yaz ortasında. Kimi güneşi sever, kimi gölgeyi. Ama hepsi çiçektir ve her biri kendi zamanında açar.

Çocuklarımız da böyle. Hele başka bir ülkede, başka bir dilde, başka bir toprakta kök salmaya çalışırken açmaları biraz daha zaman alabilir. Bu, geride kaldıkları anlamına gelmez; kök saldıkları anlamına gelir.

Bizim işimiz onları başkasının bahçesiyle kıyaslamak değil; suyunu, güneşini ve sabrını eksik etmemek.

Bu yılların 3 hedefi

1. Okumayı sevmek: her gün birlikte okuma, sesli okuma, kütüphane alışkanlığı. **2. Sayılarla rahat olmak:** sayma, toplama-çıkarma, 2, 5 ve 10'dan başlayarak çarpım tablosu. **3. Bağımsızlık ve özgüven:** kendi çantası, giyinme, arkadaşlık, bir spor ya da aktivite.

"Ağaç yaşken eğilir." — Atasözü

Year 1-2-3 takvimi (her yıl)

Aşağıdaki takvim her yıl aynı şekilde işler; kesin günler okula göre değişebilir.

Sınıf	Ne zaman?	Ne oluyor?
Year 1	Eylül-Mayıs	Günlük phonics dersleri; okuma kitabı eve gelir (book band)
Year 1	Haziran	Phonics Screening Check: 40 kelimelik kısa okuma kontrolü
Year 1	Temmuz	Yıl sonu raporu; phonics sonucu velilerle paylaşılır
Year 2	Ocak (15 Ocak)	Ayrı bir junior okula geçilecekse Year 3 başvurusunun son günü
Year 2	Mayıs	KS1 testleri (okuma, matematik): 2024'ten beri isteğe bağlı; okul kullanılabilir
Year 2	Haziran	Phonics check'i Year 1'de geçemeyenler için tekrar
Year 3	Eylül	KS2 başlar; bazı çocuklar yeni bir junior okula geçer
Year 3	Tüm yıl	3, 4 ve 8 çarpım tablosu; daha uzun kitaplar; daha fazla ev ödevi

İlkokul ve junior okul başvuruları çocuğun okulu üzerinden değil, oturduğunuz bölgenin belediyesi (local authority) üzerinden yapılır. Tarihleri her yıl belediyenizin sayfasından kontrol edin.

Phonics ve Phonics Screening Check (Year 1)

“Damlaya damlaya göl olur.” — Atasözü

İngiltere'de okuma **phonics** ile öğretilir: çocuk harflerin seslerini öğrenir ve sesleri birleştirerek (blending) kelimeyi okur. Ses-harf eşleşmeleri İngilizcede Türkçeden daha karmaşıktır (ör. "ai", "igh", "ough"); bu yüzden düzenli tekrar önemlidir.

Konu	Bilmeniz gereken
Ne zaman?	Year 1'in Haziran ayında, okulda, öğretmenle birebir
Ne var?	40 kelime, 20'şerlik iki bölüm; gerçek kelimeler ve anlamsız "uydurma" kelimeler (pseudo-words)
Neden uydurma kelimeler?	Çocuğun kelimeyi ezberden değil, sesleri birleştirerek okuyup okuyamadığını görmek için. Bu kelimelerin yanında hayali bir yaratık resmi olur.
Sonuç	Öğretmen sonucu yaz döneminin ikinci yarısında velilerle paylaşır. Beklenen seviyeye ulaşamayan çocuk Year 2'de tekrar girer.

- **Evde:** okulun gönderdiği ses kartlarını ve kitapları her gün 10 dk çalışın. Sesleri okulun öğrettiği şekilde söyleyin (ör. "m" için "mmm", "mı" değil).
- **Oyun gibi:** sokakta, markette, tabelalarda kelime okuma; uydurma kelimelerle şakalar ("zib", "vap").
- **Kaygı yok:** phonics check kısa ve sakın bir kontrol. Çocuğa sınav gibi anlatmanıza gerek yok.

Evde okuma: nasıl destek olurum?

“Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.” — Mustafa Kemal Atatürk

- **Her gün 10-15 dakika:** okulun gönderdiği kitabı birlikte okuyun ve okuma kayıt defterine (reading record) not düşün.
- **İki tür kitap:** okul kitabı çocuğun kendi okuyacağı seviyededir; ayrıca siz ona daha zor ve keyifli kitaplar sesli okuyun.
- **Sorular sorun:** "Sence şimdi ne olacak? Bu karakter neden üzüldü? Sen olsan ne yapardın?"
- **Tekrar okumak iyidir:** aynı kitabı tekrar okumak akıcılığı ve özgüveni artırır.
- **Kütüphane:** ayda birkaç kez birlikte gidin; kitabı çocuk seçsin.
- **Okuma seviyeleri:** okul kitapları renk (book band) ya da numarayla seviyelendirilir ve her yayınevinin sistemi farklı olabilir. Seviyelerin hangi sınıfa denk geldiğini gösteren tabloyu bu rehberin blog yazısında bulabilirsiniz.

Year 2: KS1'in sonu

- **Akıcı okuma:** Year 2'nin hedefi, kelimeleri tek tek çözmekten akıcı ve anlayarak okumaya geçmek.
- **KS1 testleri:** Year 2 sonundaki okuma ve matematik testleri 2024'ten beri zorunlu değil; okullar isterse kullanır. Öğretmen yıl sonunda çocuğun seviyesini raporda paylaşır.
- **Matematik:** 2, 5 ve 10 çarpım tablosu; 100'e kadar sayılar; para, saat ve ölçme.
- **Yazma:** büyük harf, nokta, birleşik ve okunaklı el yazısı; kısa hikâyeler.

Year 3: KS2'ye geçiş

- **Yeni bir dönem:** Year 3 ile KS2 (junior yıllar) başlar. Dersler biraz daha uzun, ev ödevi biraz daha fazladır.
- **Junior okula geçiş:** bazı bölgelerde infant ve junior okullar ayrıdır. Bu durumda Year 3 için başvuru Year 2'de, genelde **15 Ocak**'a kadar belediye üzerinden yapılır.
- **Matematik:** 3, 4 ve 8 çarpım tablosu; Year 4'teki çarpım tablosu testine (MTC) giden yol burada başlar.
- **Okuma:** daha uzun, bölümlü kitaplar (chapter books); okuduğunu anlatmak ve tahmin etmek.

IXL ile güçlü temeller

IXL'de Year 1, Year 2 ve Year 3 için Maths ve English becerileri konu konu sıralanır: sayma, toplama-çıkarma, çarpım tablosu, phonics, kelime ve okuduğunu anlama.

- **Seviyeye göre ilerler:** çocuk zorlandığı konuda daha kolay sorulara iner, öğrendikçe zorlaşır.
- **Anında geri bildirim:** yanlış cevapta doğru çözümü adım adım gösterir.
- **Veli için rapor:** hangi konuda ne kadar çalışıldığını ve zayıf alanları gösterir.

Önerilen kullanım: Year 1-2'de haftada 2-3 x 10-15 dk, Year 3'te haftada 3 x 15-20 dk. Kısa tutun; okuma her zaman önce gelir. IXL üyeliği **UKER'den talep edilebilir.**

Okulda ve evde: yapılabilecekler

Ne?	Nasıl?	Geliştirdiği beceri
Birlikte okuma	Her gün 10-15 dk okul kitabı + akşam sesli masal	Okuma, Dinleme
Phonics	Okulun ses kartları; oyunlar; tabela ve etiket okuma	Okuma
Sayılarla oyun	Zar, kart, domino, market oyunu; 2, 5, 10 (Year 3: 3, 4, 8) çarpım tablosu	Sayısal Beceri, Problem Çözme
IXL	Year 1-3 Maths ve English; kısa oturumlar, veli raporu	Sayısal Beceri, Okuma
Yazma	Alışveriş listesi, doğum günü kartı, kısa günlük (İngilizce ve Türkçe)	Yazma, Yaratıcılık
Günlük düzen	Çantasını hazırlamak, giyinmek, odasını toplamak	Bağımsızlık, Planlama
Okul dışında	Örnekler	Geliştirdiği beceriler
Spor ve hareket	Yüzme, futbol, jimnastik, dans, bisiklet, park oyunları	Takım Çalışması, Uyum & Dayanıklılık
Beceri	Müzik (ritim, şarkı), resim, lego, yapboz, satranç	Yaratıcılık, Problem Çözme
Topluluk	Beavers / Rainbows (Year 1-2), Cubs / Brownies (Year 3); okul kulüpleri	Takım Çalışması, Liderlik
Keşif	Kütüphane hikâye saatleri, müzeler, doğa yürüyüşleri, hayvanat bahçesi	Dinleme, Bağımsızlık

Beceri adları, çocuğunuzun ortaokulda Unifrog'da kullanacağı 12 beceriyle aynıdır.

İki dil bir avantaj: Türkçe

“Bir lisan bir insan, iki lisan iki insan.” — Söz

- **İki dil karışmaz:** evde Türkçe konuşmak İngilizce okumayı geciktirmez; aksine dil farkındalığını artırır.
- **Türkçe okuma:** Türkçe harfler sesleriyle bire bir eşleştiği için, İngilizce phonics'i öğrenen çocuk Türkçe okumayı da kolayca öğrenir. Year 2-3 çok uygun bir zamandır.
- **Evde:** Türkçe masal, ninni, tekerleme ve bilmeceler; akrabalarla görüntülü konuşma; resimli Türkçe kitaplar.
- **Hafta sonu Türkçe okulları** ve topluluk kütüphaneleri hem dil hem kültür için değerlidir.

Velilere 10 ipucu (Year 1-2-3)

“Yavaş ilerlemekten korkma, yerinde saymaktan kork.” — Çin atasözü

- **Her gün okuyun:** 10-15 dakika, her gün; uzun oturumlardan daha etkilidir.
- **Sesli okumayı bırakmayın:** çocuk kendi okusa da ona kitap okumaya devam edin.
- **Seviye yarışı yapmayın:** book band rengi değil, okuma keyfi ve anlama önemlidir.
- **Oyunla öğrenin:** sayılar, kelimeler, şekiller; günlük hayatın her yerinde.
- **Kıyaslamayın:** kardeşler, kuzenler ve arkadaşlarla kıyaslamak motivasyonu düşürür.
- **Öğretmenle iletişim:** okuma kayıt defterine not yazın; sorularınızı sorun.
- **Ekran süresine sınır:** kısa ve seçilmiş içerik; yatmadan önce ekran yok.
- **Uyku:** 5-8 yaşında 9-12 saat uyku önerilir.
- **Küçük sorumluluklar:** sofrayı kurmak, oyuncak toplamak, çantasını taşımak.
- **Çabayı kutlayın:** "Ne güzel denedin!" demek, "Ne akıllısın!" demekten daha çok motive eder.

Kaynaklar: Hangi portal? Kitabı nereden bulurum?

Platform	Ne için?	Ücret	Nasıl?
Okulun platformları	Okuma ve phonics uygulamaları, okuma kayıt defteri	Okul öder	Önce bunlar: okulun verdiği ödevler
IXL (önerilen)	Year 1-3 Maths ve English; veli raporu	Üyelik (UKER'den talep edilebilir)	Haftada 2-3 kısa oturum
Oxford Owl	Ücretsiz e-kitap kütüphanesi (seviyelere göre) ve veli rehberleri	Ücretsiz (kayıtla)	Okul kitabına ek okuma
BBC Bitesize (KS1/KS2)	Kısa videolar ve oyunlar; CBeebies ve CBBC programları	Ücretsiz	Konu tekrarı, eğlenceli öğrenme

Kural basit: en fazla 3 platform. Bu yaşta en iyi "platform" kütüphane ve birlikte okunan kitaplardır.

- **Kitap:** okul ve belediye kütüphaneleri (üyelik ücretsiz; e-kitap ve sesli kitap için Libby veya BorrowBox). Yaz tatilinde kütüphanelerin **Summer Reading Challenge** etkinliği 4-11 yaş için ücretsizdir.
- **Türkçe kitap:** Türkiye'den yurt dışına gönderim yapan online kitapçılar, Türk derneklerinin ve hafta sonu okullarının kütüphaneleri, aileler arası kitap takası.

Ay ay kontrol listesi

Her ay 2 küçük adım (Okul · Aile) + 1 izle/dinle önerisi + 1 İngilizce ve 1 Türkçe kitap. Liste Year 1, 2 ve 3 için ortaktır; sınıfa özel adımlar parantez içinde yazıyor. Kitaplar kolaydan zora sıralı; çocuğunuza uygun olanı seçin.

Eylül · Yeni düzen

- ☐ **Okul:** Okuma kayıt defteri ve kitap rutini (her gün 10-15 dk)
- ☐ **Aile:** Kütüphane üyeliği; hafta sonu kütüphane
- ☐ **İzle/Dinle:** *Alphablocks* (CBeebies · Phonics)
- ☐ **Oku (EN):** *Elmer* – David McKee
- ☐ **Oku (TR):** *Tekerlemeler ve Bilmeceler* – derleme (çok kolay)

Ekim · Sesler ve sayılar

- ☐ **Okul:** Phonics ses kartları (Y1); 2, 5, 10 tablosu (Y2); 3, 4, 8 tablosu (Y3)
- ☐ **Aile:** Bir kulüp veya aktivite (Beavers/Rainbows, spor, müzik)
- ☐ **İzle/Dinle:** *Numberblocks* (CBeebies · Sayılar)
- ☐ **Oku (EN):** *Oi Frog!* – Kes Gray
- ☐ **Oku (TR):** *Yedi Keçi Yavrusu ve Kurt* – Grimm (resimli) (çok kolay)

Kasım · Danışma

- ☐ **Okul:** Parents' evening: okuma seviyesi ve "evde neye odaklanalım?"
- ☐ **Aile:** Sesli masal saati her akşam
- ☐ **İzle/Dinle:** *Hey Duggee* (CBeebies · Hikâye)
- ☐ **Oku (EN):** *Supertato* – Sue Hendra
- ☐ **Oku (TR):** *Resimli Nasreddin Hoca Fıkraları* – derleme (kolay)

Aralık · Oyun

- ☐ **Okul:** Tatilde kelime ve sayı oyunları (zar, kart, market oyunu)
- ☐ **Aile:** Türkçe masal ve tekerlemeler
- ☐ **İzle/Dinle:** *Andy's Dinosaur Adventures* (CBeebies · Doğa & tarih)
- ☐ **Oku (EN):** *Winnie the Witch* – Valerie Thomas
- ☐ **Oku (TR):** *Resimli Keloğlan Masalları* – derleme (kolay)

Ocak · Başvuru / tekrar

- ☐ **Okul:** Junior okula geçiş varsa başvuru (Y2, 15 Ocak); IXL kısa oturumlar
- ☐ **Aile:** Kendi çantasını hazırlama
- ☐ **İzle/Dinle:** *Bluey* (BBC iPlayer · Aile & oyun)
- ☐ **Oku (EN):** *The Day the Crayons Quit* – Drew Daywalt
- ☐ **Oku (TR):** *Karagöz ile Hacivat* – derleme (kolay)

Şubat · Anlama

- ☐ **Okul:** Okuduktan sonra 3 soru: ne, neden, sen olsan?
- ☐ **Aile:** Doğum günü kartı veya kısa mektup yazma
- ☐ **İzle/Dinle:** *Deadly 60* (CBBC · Hayvanlar)
- ☐ **Oku (EN):** *Rabbit and Bear: Rabbit's Bad Habits* – Julian Gough
- ☐ **Oku (TR):** *Çirkin Ördek Yavrusu* – Andersen (resimli) (kolay)

Mart · Yazma

- ☐ **Okul:** Haftada 1 kısa yazı veya resimli hikâye
- ☐ **Aile:** Dışarıda vakit, park, bisiklet
- ☐ **İzle/Dinle:** *Operation Ouch!* (CBBC · Vücut & bilim)
- ☐ **Oku (EN):** *Claude in the City* – Alex T. Smith
- ☐ **Oku (TR):** *Bremen Mızıkacıları* – Grimm (resimli) (kolay)

Nisan · Paskalya

- ☐ **Okul:** Tatilde her gün kısa okuma; uydurma kelime oyunları (Y1)
- ☐ **Aile:** Aileyle müze veya doğa gezisi
- ☐ **İzle/Dinle:** *Brains On!* (Podcast · Bilim)
- ☐ **Oku (EN):** *The Enormous Crocodile* – Roald Dahl
- ☐ **Oku (TR):** *Resimli Türk Masalları* – derleme (kolay)

Mayıs · Sakin tekrar

- ☐ **Okul:** KS1 testleri okulda kullanılıyorsa sakın bir dil (Y2)
- ☐ **Aile:** Okuma: türünü değiştirin (bilgi kitabı, şiir)
- ☐ **İzle/Dinle:** *Newsround* (CBBC · Haberler (Y3))
- ☐ **Oku (EN):** *The Owl Who Was Afraid of the Dark* – Jill Tomlinson
- ☐ **Oku (TR):** *Kurbağa Prens* – Grimm (resimli) (kolay)

Haziran-Temmuz · Kontrol ve yaz

- ☐ **Okul:** Phonics check (Y1; gerekirse Y2); yıl sonu raporunu birlikte konuşun
- ☐ **Aile:** Summer Reading Challenge
- ☐ **İzle/Dinle:** *Horrible Histories* (CBBC · Tarih (Y3))
- ☐ **Oku (EN):** *The Magic Faraway Tree* – Enid Blyton
- ☐ **Oku (TR):** *Küçük Kara Balık* – Samed Behrengi (kolay-orta)

İzle/Dinle önerilerinin çoğu BBC iPlayer'da (CBeebies, CBBC) ücretsizdir. İngilizce kitaplar resimli kitaplardan ilk bölümlü kitaplara doğru sıralıdır; Year 1 için listenin başı, Year 3 için sonu daha uygundur. Türkçe kitapların yanında okuma seviyesi yazıyor; küçük yaşta resimli baskılarını seçin.

Birebir takip ister misiniz?

UKER danışmanlık programında okuma, matematik temelleri ve okul geçişlerinde birebir destek verilir. Bilgi için: ukegitimrehberi.co.uk

Kaynaklar: gov.uk (Phonics screening check: information for parents; optional key stage 1 tests); The Reading Agency (Summer Reading Challenge). Tarihler her yıl kontrol edilmelidir.